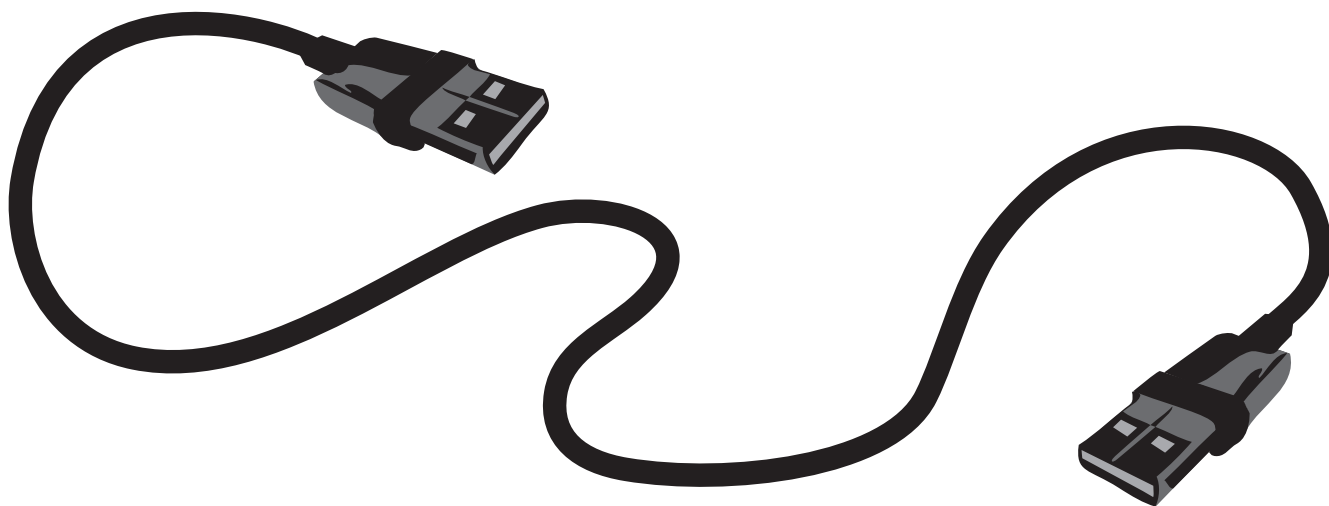

Winnet Sveriges digitala agenda 2013–2015

WINNET
SVERIGE

Förord

Winnet Sverige är en av signatärerna av den digitala agendan – IT i människans tjänst, och vi delar det it-politiska målet att *Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter*. Vi vill vara en aktiv partner i arbetet för att nå det högt ställda målet i agendan att jämställdheten inom it ska öka kraftigt till år 2020.

Sverige står inför stora utmaningar när 5 procent kvinnor tar examen som civilingenjörer i datateknik. När det är en lägre andel kvinnor som är dataspecialister i yngre

än i äldre åldersgrupper. När 16 procent av kvinnorna med förgymnasial utbildning aldrig använt internet. När de största skillnaderna mellan kvinnors och mäns digitala delaktighet finns bland låginkomsttagare.

Winnet Sverige föreslår en partnerskapsplattform för jämställd it där vi tillsammans med andra signatärer kan ta oss an utmaningarna i den digitala agendan.

Stockholm den 21 mars 2013

Winnet Sverige
Styrelsen

Sammanfattning

Winnet Sverige tillhör är en av signatärerna av den svenska digitala agendan – IT i människans tjänst. Signatärskapet är en frivillig avsiktsförklaring som innebär att vi delar det it-politiska målet att *Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter*. Det här strategidokumentet är dels ett underlag till regeringen som beskriver vad Winnet avser att bidra med för att nå målet, dels ett underlag för organisationens strategiska insatser för jämställd it 2013-2015. Winnet ska komplettera andra aktörers åtaganden i den digitala agendan och identifiera behov i linje med vårt mål: *Att via samordning och stöd till kvinnors lokala och regionala resurscentra verka för att kvinnor tar sin del av samhällets resurser i anspråk, att kvinnors kompetens tas tillvara i samhället samt att kvinnors och mäns insatser värderas lika*. Under perioden 2013-2015 fokuserar Winnet på två strategiska områdena i den digitala agendan där vi ser goda möjligheter att bidra till genomförandet: **IT:s roll för samhällsutvecklingen** (forskning och innova-

tion samt jämställdhet) och **Lätt och säkert att använda** (digitalt innanförskap samt digital kompetens). Vi presenterar i strategidokumentet hur vi kan bidra inom dessa områden och Winnet Sveriges digitala agenda. Vår agenda fokuseras på att etablera en samverkansplattform för jämställd it, främja digitalt innanförskap, motverka stereotypa föreställningar och använda utvecklingskapitalet i de europeiska strukturfonderna. Strategidokumentet ger en inblick i vad Winnet Sverige tror behöver förändras för att nå det högt ställda målet i den nationella agendan att *jämställdheten inom it-området ska öka kraftigt* till år 2020. Vi lyfter fram vikten av att arbeta utifrån beprövad praktik och evidens inom forskningen för att nå resultat på kort och lång sikt. Här finns även en kort beskrivning av Winnet Sveriges internationella arbete för jämställd it och en bilaga med referenser till rapporter publicerade av Winnet. Rapporten som bland annat innehåller könsuppdelad statistik, goda exe-

Innehåll

1. Inledning och läsanvisning	3	3.1 It i människans (kvinnors och mäns) tjänst	6
2. Bakgrund	4	3.2 It:s roll för samhällsutvecklingen	7
2.1 Resurscentras engagemang för jämställd it.....	4	3.3 Lätt och säkert att använda	9
2.2 Vilka behov har resurscentra identifierat?	5	4. Winnet Sveriges digitala agenda 2013–2015.....	12
3. Den digitala agendan och resurscentras prioriteringar	6	5. Internationellt samarbete.....	15
		Bilaga: Sammanställning av rapporter.....	16

1. Inledning och läsanvisning

Winnet Sverige tillhör en av de så kallade signatärerna av den svenska digitala agendan – IT i människans tjänst.¹ Signatärskapet är en frivillig avsiktsförklaring och ett frivilligt åtagande som innebär att Winnet delar det it-politiska målet att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter och att organisationen ska bidra till att uppnå målet.²

Vi vill genom denna avsiktsförklaring avisera att vi delar ambitionen att Sverige på bästa sätt ska ta tillvara de möjligheter som digitaliseringen ger, och att vi med utgångspunkt i den digitala agendan för Sverige avser att beskriva på vilket sätt vi själva kan bidra till genomförandet av agendan.³ (Signatärswebben)

Det här strategidokumentet är dels ett underlag för regeringen som beskriver vad Winnet avser att bidra med för att föra Sveriges digitalisering framåt utifrån den digitala agendan, dels ett underlag för organisationens strategiska insatser för jämställd it 2013-2015. Strategin ska fungera som stöd för lokala och regionala resurscentra (RC) som är medlemmar i Winnet Sverige och

kommer att uppdateras för perioden 2016-2020 utifrån resultaten 2013-2015.

Winnet Sverige ska komplettera andra aktörers åtagande och identifiera behov av insatser i linje med organisationens övergripande mål. Målen är att via samordning och stöd till kvinnors lokala och regionala RC verka för att kvinnor tar sin del av samhällets resurser i anspråk, att kvinnors kompetens tas tillvara i samhället samt att kvinnors och mäns insatser värderas lika. It är inte könsneutralt begrepp, vilket påverkar kvinnors delaktighet i och inflytande över den digitala utvecklingen.

Strategidokumentet ger en bakgrund till Winnet Sveriges engagemang inom jämställd IT (se avsnitt 2) och beskriver organisationens prioriteringar utifrån IT i människans tjänst (se avsnitt 3). Det innehåller en beskrivning av Winnet Sveriges fyra insatsområden för perioden 2013-2015 och planerade aktiviteter inom varje område (se avsnitt 4). Sista avsnittet (5) ger en kort beskrivning av vårt internationella engagemang för jämställd it. I bilaga återfinns en sammanställning av rapporter från Winnet. Rapporter som innehåller bland annat goda exempel, könsuppdelad statistik och referenser till studier inom fältet genus och it.

1 Näringsdepartementet (2011) IT i människans tjänst – en digital agenda för Sverige. Stockholm: Näringsdepartementet N2011.12

2 Digitaliseringskommissionen är administrativt ansvarig för signatärerna. <http://digitaliseringskommissionen.se>

3 Näringsdepartementet (2013) Välkommen till signatärswebben! Elektronisk resurs tillgänglig 2013-02-13 <http://www.regeringen.se/sb/d/14375/a/177008>

2. Bakgrund

2.1 Resurscentras engagemang för jämställd it

Resurscentra har sedan 1990-talet varit engagerade i frågeställningar kring kvinnors inflytande över it och samhällets digitalisering. Detta har skett dels genom engagemang i olika projekt, dels genom tematiska resurscentra⁴ som fokuserat på teknik och it. Projekten har t.ex. handlat om internet för aktiva inom resurscentra, om teknik och genuspedagogik, om it-utbildningar för kvinnor, om it i företagsnätverk och om e-handel.

De senaste åren har Winnet Sverige intensifierat sitt arbete för jämställd it och digital delaktighet. Regeringen gav år 2010 Tillväxtverket i uppdrag att i samarbete med Winnet genomföra en nationell konferens och ta fram underlag för en strategi för ökad tillväxt genom jämställd it.⁵ Under 2010-2011 drev vi projektet Jämställd it för att mobilisera RC och andra aktörer för kvinnors delaktighet i it-utvecklingen.⁶

Engagemanget för den digitala agendan bidrog till projektet Pedagogik för jämställd IT där Winnet Sverige varit en part under 2012. Projektet har koordinerats av ett lokalt RC – Winnet Kristianstad – och belyst kvinnors inflytande över it, tillgång till it-verktyg och villkor inom it-branschen. RCs roll för att främja digital delaktighet har speglats vid tre konferenser år 2012 – Arbetsmarknad på lika villkor, Innovation på lika villkor och

Landsbygd på lika villkor – som arrangerats av Winnet Sverige i samverkan med olika aktörer.

Insatserna som genomförts under perioden 2010-2012 har varit möjliga genom utvecklingsmedel från det nationella resurscentraprogrammet vars mål är att synliggöra kvinnors villkor och öka kvinnors inflytande i det regionala tillväxtarbetet. Winnet Sverige välkomnar regeringens beslut om medel i programmet för 2013-2015. IT i människans tjänst har koppling till samtliga strategiska områden i programmet (entreprenörskap och innovativa miljöer, kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud, tillgänglighet, strategiskt gränsöverskrivande samarbete och landsbygdsutveckling).⁷

Winnet Sverige deltar i kampanjen Digidel⁸ och välkomnar att regeringen lyfter fram civilsamhällets roll i arbetet med den digitala agendan. Vi utgår i vårt arbete för jämställd tillväxt från ett så kallat Quadruple helix perspektiv, som till skillnad från Triple Helix⁹ inkluderar civilsamhället i ett väl fungerande innovationssystem. Resurscentra har i forskning också beskrivits som ett innovationssystem.¹⁰

Vi välkomnar regeringens uppdrag till Linnéuniversitetet att kartlägga frivilliga initiativ för att öka kvinnors och mäns digitala delaktighet.¹¹ Det kan ge oss kunskap om framgångsrika initiativ för att nå kvinnor i grupper som riskerar digitalt utanförskap och initiativ som integrerat ett genus/jämställdhetsperspektiv.

4 Ett exempel var DoRIS som var ett RC för jämställdhet, genus och teknik. Sandvikens kommun (2013) *Do Resource center in Sandviken, DoRIS*. Elektronisk resurs tillgänglig 2013-02-13 <http://sandviken.se/kommunpolitik/kommunovergripandeprojekt.4.1ac5f13f95bb7061f7fff377.html>

5 Tillväxtverket (2011) *Jämställd IT – för ökad tillväxt*. Stockholm: Tillväxtverket Rapport 0080.

6 Jämställd IT! genomfördes i samarbete med finansiering av Näringsdepartementet, Tillväxtverkets RC-program och SIDA:s Östersjöenhet. Se Winnet Sverige (2011) *Slutrapport projekt Jämställd IT 2010*.

7 Programmet hanteras av Tillväxtverket. Se Näringsdepartementet (2012) *Uppdrag att fördela verksamhetsbidrag till resurscentra för kvinnor inom det regionala tillväxtarbetet*. Stockholm: Regeringen N2012/6282/RT.

8 <http://www.digidel.se/>

9 Samspel mellan forskare, företag och politik/offentlig verksamhet

10 Lindberg, Malin (2012) *Sammanställning av befintlig forskning om resurscentra för kvinnor*. Winnet Sverige: Winnet Centre of Excellence skriftserie, nr 1.

11 Näringsdepartementet (2013) *Linnéuniversitetet ska studera hur frivilliga krafter bidrar till ökad digital delaktighet*. Elektronisk resurs tillgänglig 2013-02-13 <http://www.regeringen.se/sb/d/16934/a/207214>

2.2 Vilka behov har resurscentra identifierat?

De senaste årens initiativ inom RC, liksom tidigare resurscentraprojekt från 1990-talet och framåt, har riktat uppmärksamheten på behovet av att:

- 1) **Öka kunskapen** inom fältet genus, jämställdhet och it.
- 2) **Utmana normer**, föreställningar och begrepp inom it.
- 3) **Synliggöra** kvinnors innan- och utanförskap i den digitala utvecklingen.
- 4) **Skapa en nationell plattform** för jämställd it.

I tabell 1 på sid. 5 sammanfattas det som Winnet Sverige tror behöver förändras, vår egen roll i förändringsarbetet och målen i resurscentraprogrammet 2013-2015.¹² I följande avsnitt (3) presenteras Winnet Sveriges prioriteringar i relation till i *IT i människans tjänst*. De strategiska områdena för vår egen agenda, som presenteras i avsnitt 4, har formulerats mot bakgrund av två decenniers erfarenheter inom RC, den nationella agendan, de europeiska strukturfonderna 2014-2020 samt forskning inom fältet genus och it.

Tabell 1 Vad behöver förändras?

	BEHOVSANALYS	WINNET SVERIGES ROLL
1. ÖKA KUNSKAPEN (Resurscentraprogrammet ¹³ : Främja kunskapsutveckling och kunskapsförmedling)	1.1 Öka kunskapen om metoder för att tillgängliggöra it-utbildningar, it-relaterade yrken och it-branschen för kvinnor. 1.2 Öka kunskapen om digitalt innan- och utanförskap i olika grupper av kvinnor. 1.3 Öka tillämpningen av kunskap från forskning, utredningar och beprövad praktik inom jämställd it.	Samverkan med forskarsamhället Via Winnet Center of Excellence ¹⁴ och i samverkan med vårt forskarnätverk ta fram kunskapsöversikter. Stimulera samverkan mellan RC och forskare. Kunskapspridning Sprida kunskap om forskning samt framgångsrik praktik till våra medlemmar och till externa aktörer.
2. UTMANA NORMER (Resurscentraprogrammet: Öka kvinnors inflytande)	2.1 Utmana föreställningar om vad som passar kvinnor och vad som passar män inom it. 2.2 Utmana "könade" begrepp inom it och uppvärdera kvinnors kompetens i den digitala utvecklingen. 2.3 Utmana myter om att flickor/kvinnor inte är intresserade av teknik.	Stöd till lokala och regionala RC Ge våra medlemmar verktyg för att kunna genomföra initiativ som bidrar till att utmana normer inom it. Samverkan regionalt tillväxtarbete Föreslå insatser i samverkan med andra aktörer med syftet att motverka stereotypa föreställningar t.ex. i lokala och regionala digitala agendor.
3. SYNLI GGÖRA (Resurscentraprogrammet: Synliggöra kvinnors villkor)	3.1 Synliggöra digitala lösningar som utgår från både kvinnors och mäns kunskaper och erfarenheter. 3.2 Synliggöra digitalt utanförskap i olika grupper av kvinnor. 3.3 Synliggöra kvinnor som aktörer i den digitala utvecklingen och kvinnors innovation och it-lösningar.	Samverkan i civilsamhället Genom RC, Digidel och samverkan med andra organisationer främja digitalt innanförskap. Sprida goda exempel på insatser till våra medlemmar och externa aktörer. Strukturfonderna Lyfta frågor om jämställd it i Europeiska Socialfonden. Uppmuntra våra medlemmar att genomföra insatser med stöd från de europeiska strukturfonderna 2014-2020.
4. SKAPA EN PLATTFORM	4.1 Samla aktörer i en nationell partnerskapsplattform för jämställd it i syfte att stimulera gemensamma initiativ.	Aktörsråd Bjuda in engagerade organisationer till ett råd.

12 Näringsdepartementet (2012) *Uppdrag att fördela verksamhetsbidrag till resurscentra för kvinnor inom det regionala tillväxtarbetet*. Stockholm: Regeringen N2012/6282/RT.

13 Näringsdepartementet (2012) *Uppdrag att fördela verksamhetsbidrag till resurscentra för kvinnor inom det regionala tillväxtarbetet*. Stockholm: Regeringen N2012/6282/RT.

14 Winnet Centre of Excellence (WEC) har initierats av Winnet Sverige för att synliggöra och nyttiggöra forskning om resurscentra för kvinnor. WEC ska öka förutsättningarna för att kunskap från forskningen kommer till nytta i utformandet av policyinsatser, resurscentraaktiviteter och nya studier.

3. Den digitala agendan och resurscentras prioriteringar

3.1 It i människans (kvinnors och mäns) tjänst

I den digitala agendan konstateras att *det behövs fler kvinnor som är med och fattar beslut samt deltar i utvecklingen av digitaliseringen och dess möjligheter*.¹⁵ Kvinnors deltagande handlar för oss i Winnet Sverige om en demokratifråga och om teknikutveckling, design för alla, användbara tjänster, medborgarservice, innovation och tillväxt. Det behövs fler kvinnor inom it som studenter, forskare, utvecklare, utbildare, företagare, innovatörer, och ledare. Under perioden 2013-2015 fokuserar vi på två strategiska områdena där Winnet Sverige ser goda möjligheter att bidra till genomförandet av den digitala agendan.

- **IT:s roll för samhällsutvecklingen (se avsnitt 3.2)**
- **Lätt och säkert att använda (se avsnitt 3.3)**

Winnet Sveriges innovationsstrategi för perioden 2014-2020¹⁶ anknyter till ett tredje strategiskt område i den digitala agendan: *Tjänster som skapar nytta*. I det här strategidokumentet vill vi lyfta fram två teman inom detta område med relevans för våra planerade aktiviteter under perioden 2013-2015 (se avsnitt 4). Det är utvecklingen inom vård och omsorg och resultaten från den statliga utredningen om åtgärder för att öka småföretagens it-användning.¹⁷

Digitalisering och it-lösningar inom vård och omsorg

Winnet Sverige välkomnar den digitala agendans inriktning att *skapa synliga och konkreta förbättringar för vård-*

och omsorgspersonal.¹⁸ Det behövs fler användarvänliga it-lösningar inom vård och omsorg och vård- och omsorgspersonalen – där en majoritet är kvinnor – måste i högre utsträckning än idag involveras i utvecklingen av digitaliseringen. Kvinnors kompetens och erfarenheter både i rollen som vård- och omsorgspersonal och som brukare (vård- och omsorgstagare) måste tas till vara för få fram nya digitala lösningar och vid anpassning av befintliga it-lösningar.

Vi ser ett behov av ett genus/jämställdhetsperspektiv i olika insatser som syftar till att ta fram digitala lösningar för vård och omsorg.¹⁹ Genus/jämställdhetsperspektivet måste på ett tydligt sätt integreras t.ex. i program för testbäddar som syftar till att utveckla innovativa lösningar inom hälso- och sjukvården och äldreomsorgen, som nämns i den digitala agendan. Det behövs fler satsningar på korskopplingar mellan kluster inom it och kluster inom vård och omsorg med ett genus/jämställdhetsperspektiv. RC har erfarenhet av att arbeta med modeller för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i ”korskopplade kluster”.²⁰ Ett annat förslag från Winnet Sverige är ett ökat inslag av it i vårdutbildningar och ett ökat inslag av omsorgsvetenskap i tekniska it-utbildningar.

Små företag – stora möjligheter med it²¹

Många lokala och regionala RC arbetar med att främja kvinnors företagande och deras arbete anknyter till entreprenörskap och företagsutveckling i den digitala agendan och *it:s potential för att öka företagets tillväxt, konkurrenskraft och handel*.²²

15 Sid. 53 Näringsdepartementet (2011) *IT i människans tjänst – en digital agenda för Sverige*. Stockholm: Näringsdepartementet N2011.12

16 Strategin publiceras hösten 2013

17 SOU 2012:63 *Slutbetänkande av Utredningen om ökad it-användning i småföretag*. Stockholm: Fritzes Statens offentliga utredningar.

18 Sid. 30 Näringsdepartementet (2011) *IT i människans tjänst – en digital agenda för Sverige*. Stockholm: Näringsdepartementet N2011.12

19 Sid. 32 Näringsdepartementet (2011) *IT i människans tjänst – en digital agenda för Sverige*. Stockholm: Näringsdepartementet N2011.12

20 Ett exempel är Quadruple helix Central Baltic – ett EU projekt som fokuserade på korskopplingar mellan it och besöksnäring. Se Lindgren, Monica & Packendorff, Johann (2010) *A framework for the integration of a gender perspective in cross-border entrepreneurship and cluster promotion programmes*. Quadruple Helix Central Baltic: Quadruple Helix reports 2010:

21 SOU 2012:63 *Slutbetänkande av Utredningen om ökad it-användning i småföretag*. Stockholm: Fritzes Statens offentliga utredningar.

22 Sid 27 Näringsdepartementet (2011) *IT i människans tjänst – en digital agenda för Sverige*. Stockholm: Näringsdepartementet N2011.12

Winnet Sverige vill, i likhet med den statliga utredningen *Små företag – stora möjligheter med it* rikta uppmärksamheten på it:s roll för affärsutveckling. Det är viktigt att integrera ett it-perspektiv i insatser för att främja kvinnors företagande och insatser som vänder sig till branscher där många kvinnor äger och leder företag t.ex. vård och omsorg och besöksnäring. Vi gör bedömningen att det går att nå bättre effekter av de europeiska strukturfonderna 2014-2020 än i tidigare programperioder genom att prioritera insatser för affärskritisk it som når tjänstenärningar och företagsfrämjande insatser med ett genus/jämställdhetsperspektiv.

Det finns behov av insatser – t.ex. checkar för affärsutveckling med it – som vänder sig till företag i branscher där många kvinnor äger och leder företag och jämställdhetsintegrering i det företagsfrämjande systemet. Resultaten från regionala förstudier om kvinnors företagande, som genomförts inom det nationella programmet *Främja kvinnors företagande*, bekräftar detta behov.²³

Den statliga utredningen *Små företag – stora möjligheter med it* lyfter fram behovet av en struktur för att följa it-användning i småföretag och insatser som syftar till att öka användningen. En sådan struktur tror Winnet Sverige kan bidra med ökade kunskaper om villkoren för kvinnor och män som är företagare, villkoren i branscher där många kvinnor äger och leder företag. Det är viktigt med könsuppdelad statistik över it-användning bland småföretag och erfarenhetsutbyte samt metodstöd kring it-relaterade insatser. Vi ställer oss mycket positiva till att bidra med goda exempel på it-relaterade insatser både från Sverige och från andra medlemsländer i EU via medlemmarna i Winnet Europe.²⁴

3.2 It:s roll för samhällsutvecklingen

De underområden i *IT i människans tjänst* som Winnet Sverige fokuserar på under perioden 2013-2105 är forskning och innovation samt jämställdhet.

Forskning och innovation

Winnet Sverige kommer att bidra till genomförandet av den digitala agendan genom att:

- 1) Via Winnet Center of Excellence och i samverkan med vårt forskarnätverk söka medel för att sammanställa svensk forskning inom fältet genus- it- vård och omsorg i en kunskapsöversikt samt att sprida kunskap till våra medlemmar och externa aktörer.
- 2) Uppmuntra våra medlemmar att söka samverkan med forskarsamhället i syfte att öka kunskapen om it-användning i branscher där många kvinnor är verksamma som anställda och företagare samt hur kvinnor är involverade i utvecklingen av digitala tjänster.

Som framgått anser Winnet Sverige att det viktigt att satsningar inom it med koppling till vård och omsorg har ett genus/jämställdhetsperspektiv. Detta för att säkerställa kvinnors inflytande i utvecklingen av digitaliseringen och dess möjligheter, en framgångsrik implementering av it-lösningar och för att få fram innovativa digitala lösningar.²⁵ Vi är angelägna om att stimulera fler studier inom fältet *genus- it- vård och omsorg* och tycker det är viktigt att den kunskapsbas som redan finns i Sverige tas tillvara samt ger avtryck i olika insatser t.ex. i de program för testbäddar, som nämnts ovan. Sedan 1980-talet har t.ex. nordiska forskare belyst begrepp som omsorgsrationalitet och teknisk rationalitet.²⁶ Det finns forskning som belyser introduktion av digitala lösningar inom vård och omsorg ur ett genusperspektiv.²⁷

Winnet Sverige är intresserade av studier som analyserar designprocesser och it-miljöer ur ett genusperspektiv. Forskning har visat att bilden av att kvinnor inte deltar i utvecklingen är beroende av hur vi väljer att definiera olika begrepp och processer för att utveckla digitala tjänster.²⁸ Vi välkomnar regeringens satsning på *Behovsmotiverad forskning för ökad jämställdhet under 2013-2014*²⁹ via Vinnova³⁰ och ser möjligheter för t.ex. Forskningsrådet för Arbetsliv och socialvetenskap (FAS)³¹ att bidra till studier som ökar kunskapsbasen.

23 Tillväxtverket (2013) *Regionala förstudier om kvinnors företagande*. Elektronisk resurs tillgänglig 2013-02-13 <http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/press/nyhetsarkiv/senastenyttillvaxtverket/regionalaforstudieromkvinnorsforetagande.5a5c099513972cd7fea2103.html>

24 <http://www.winneteurope.org>

25 Se t.ex. Danilda, Inger & Granat Thorslund, Jennie eds (2011) *Innovation & Gender*. Stockholm: Vinnova VI 2011:03

26 Se t.ex. Öhman, Ann (2009) *Genusperspektiv på vårdvetenskap*. Stockholm: Högskoleverket

27 Se t.ex. Wikstrand, Frida (2011) *Det tekniska spelet Förhandlingar om arbete, teknik och kön i relation till införande av nya informationssystem*. Malmö & Göteborg: Göte-

borgs universitet, Skrifter från Institutionen för Arbetsvetenskap nr. 10, Göteborgs universitet, Malmö högskola.

Rosenberg, Kerstin (2010) *Innovationer i vården - nyttan av vårdpersonalens idéer ur ett genusperspektiv*. Karlstad Universitet, Karlstad University Studies 2010:33

28 Se t.ex. Sefyrin, Johanna (2010) *Sitting on the Fence – Critical Explorations of Participatory Practices in IT Design*. Sundsvall: Mid Sweden University Doctoral Thesis 80

29 Regeringens proposition 2012/13:30 *Forskning och innovation*

30 Vinnova (2013) *Genus & innovation*. Elektronisk resurs tillgänglig 2013-02-13 <http://www.vinnova.se/sv/Var-verksamhet/Individer-och-innovationsmiljoer/Genus-och-innovation/>

31 <http://www.fas.se/>

I vår innovationsstrategi, som publiceras hösten 2013, kommer vi att närmare belysa behovet av forskning om t.ex. regionala genuskontrakt och it-kluster.

*Genom vårt forskarnätverk Winnet Center of Excellence har vi möjlighet stimulera kunskapsförmedling och kunskapsutveckling.*³²

Jämställdhet

Winnet Sverige kommer att bidra till genomförandet av den digitala agendan genom att:

- 1) Bjuda in till ett aktörsråd för jämställd it och söka medel för att koordinera en partnerskapsplattform.
- 2) Sprida kunskap från forskning inom fältet genus och it och framgångsrik praktik för jämställd it (t.ex. metoder för att tillgängliggöra it-utbildningar) via RC, Winnet Center of Excellence, vår webbplats samt Jämställ.nu³³, seminarier, konferenser och publikationer.
- 3) Via RCs arbete för jämställd regional tillväxt föreslå insatser som syftar till jämställd it och till att utmana normer, myter och begrepp inom ramen för t.ex. regionala digitala agendor, handlingsplaner för jämställd regional tillväxt.³⁴ och CEMR-deklarationen³⁵.
- 4) Uppmuntra våra medlemmar och ge dem verktyg att med stöd från de europeiska strukturfonderna för perioden 2014-2020 genomföra insatser för att främja kvinnor som aktörer i den digitala utvecklingen, kvinnors innovation inom it och digitala lösningar som utgår från kvinnors kunskaper och erfarenheter.

Den könsuppdelade statistik som redovisas i *IT i människans tjänst* och statistik som RC tagit fram visar på den stora utmaning vi står inför om vi ska nå ambitionen att *jämställdheten inom it-området ska öka kraftigt till år 2020*.³⁶ Att öka andelen kvinnor i it-relaterade yrken, som yrkesverksamma i it-branschen och på utbildningar med it-inriktning. Läsåret 2010/2011 var det t.ex. 7

% kvinnor som läste datorteknik på gymnasieskolans teknikprogram och 5 % av de som tog examen som civilingenjör datateknik år 2011 var kvinnor.

Horisontell könssegregering är ett stort hinder för kvinnors inflytande, arbetskraftsförsörjning inom it och tillväxt.³⁷ Prognoser från SCB visar att andelen kvinnor med teknisk utbildning i roller som dataspecialister riskerar att vara lägre än 20 % år 2030. Antalet kvinnor som är dataspecialister ökar, men samtidigt minskar andelen kvinnor i yngre åldersgrupper. År 2010 var t.ex. andelen kvinnor som var dataspecialister i åldersgruppen 25-29 år 15 % medan andelen i åldersgruppen 40-44 år var 25 %.³⁸

Winnet Sverige vill utmana normer för att minska trösklarna för kvinnors karriär inom it och föreställningar om att kvinnor passar bättre för det "mjuka" inom it (kommunikation) och män för det "hårda" inom it (teknik). Normer som gör att kvinnor inte får samma inflytande över teknikutvecklingen, att kvinnors erfarenheter från omsorgsarbete inte tas tillvara och som begränsar kvinnors handlingsutrymme. Föreställningar som gör att unga kvinnor betraktas som "avvikare" på gymnasieskolans teknikprogram både i förhållande till de unga männen på samma program och till "vanliga flickor".³⁹ Problematiken med att få unga kvinnor väljer it-utbildningar förläggs ofta hos individerna snarare än att rikta uppmärksamheten på pedagogiken och relationen mellan elever och lärare samt mellan unga kvinnor och unga män.⁴⁰

Vi välkomnar i likhet med regeringen insatser i grundskolan för att *stödja flickors intresse för naturvetenskap, matematik och tekniska ämnen*⁴¹ och att teknikprogrammet på gymnasiet ska utgå från kvinnors och mäns erfarenheter samt kunskap om hur föreställningar

32 Se t.ex. Lindberg, Malin (2012) *Sammanställning av befintlig forskning om resurscentra för kvinnor*. Winnet Centre of Excellence. Winnet Sverige 2012

33 <http://jamstall.nu/>

34 Regeringen (2012) *Handlingsplan för en jämställd regional tillväxt 2012-2014*. Stockholm N2012/1365/RT

35 Den europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå. Se t.ex. SKL (2011) *Handledning för att genomföra CEMR:s deklARATION för jämställdhet på lokal och regional nivå*. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting. CEMR Observatory <http://www.charter-equality.eu/>

36 Sid. 52 Näringsdepartementet (2011) *IT i människans tjänst – en digital agenda för Sverige*. Stockholm: Näringsdepartementet N2011.12

37 För en genomgång av regional och nationell statistik se Danilda, Inger & Hallgren, Elin (2012) *Horisontell och vertikal könssegregering inom it. Ett hinder för tillväxten i Skåne*. Winnet Kristianstad & Winnet Sverige. Rapport 2 Pedagogik för jämställd it.

38 Sökning på yrke 213 dataspecialister SCB (2013) *Anställda 16-64 år i riket efter yrke (SSYK3), näringsgren SNI2007 (grov nivå), ålder och kön. År 2008-2010. Elektronisk resurs tillgänglig 2013-02-13* http://www.scb.se/Pages/SSD/SSD_SelectVariab-les___340487.aspx?rxid=86716728-262e-49b8-bd5b-84c5641386aa&px_tableid=ssd_extern%3aYREG2007

39 Fröberg, Merith (2010) *Teknik och genus i skapandet av gymnasieskolans teknikprogram. Översättningar och gränsarbete på tre nivåer*. Linköping: Linköpings Universitet. Linköping Studies in Arts and Science No. 511. Filosofiska fakulteten.

40 Se SOU 2010:99 *Flickor, pojkar, individer – om betydelsen av jämställdhet för kunskap och utveckling i skolan*. Stockholm: Fritzes Statens Offentliga Utredningar

41 Sid. 52 Näringsdepartementet (2011) *IT i människans tjänst – en digital agenda för Sverige*. Stockholm: Näringsdepartementet N2011.12

styr uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt.⁴² Det är viktigt att ta tillvara erfarenheter från olika initiativ t.ex. KomTek (kommunal teknik- och entreprenörskola)⁴³, som från början utformats utifrån genusmedveten pedagogik och fick stöd från den Europeiska Socialfonden.

Internationella studier visar att flickor är intresserade av teknik, men också att flickor är mer skeptiska än pojkar till vilka problem som tekniken kan lösa. Gapet är stort mellan de nordiska länder och många utvecklingsländer när det gäller är flickors intresse för att välja ett tekniskt yrke.⁴⁴ Forskning visar att könsmärkningen av utbildningar, yrken, arbeten och arbetsuppgifter inom it skiljer sig åt mellan arbetsplatser, olika regioner i Sverige och länder.⁴⁵ Statistik från Yrkehögskolan visar att utrikes födda kvinnor är mer benägna att välja "otraditionellt" än kvinnor födda i Sverige. Utrikes födda kvinnor är mer intresserade av att läsa data/it samtidigt som föreställningar i samhället om "invandrarkvinnan" och dubbel diskriminering utgör trösklar för fler kvinnor inom it.⁴⁶

För att möta ovan skisserade utmaningar ser Winnet Sverige måste vi öka samverkan och samspelet mellan aktörer som arbetar för jämställd it. Winnet har länge varit engagerade för att etablera en svensk partnerskapsplattform på samma sätt som vi var med och drev på för att få igång en europeisk plattform (se vidare avsnitt 5).

Inom ramen för det regionala tillväxtarbetet där RC är en aktör⁴⁷ vill Winnet Sverige medverka till jämställdhetsintegrering i de regionala digitala agendorna och i de europeiska strukturfonderna 2014-2020. Såväl RCs uppföljningar av strukturfonderna som statliga utredningar, utvärderingar och forskningsrapporter visar att fonderna inte använts som ett verktyg för jämställd it i Sverige på samma sätt som i flera andra medlemsländer i EU.⁴⁸ Vi kommer att lyfta frågor om jämställd it i Europeiska Socialfonden där vi deltar i en grupp med koppling till

fonden, som koordineras av regeringskansliet (se avsnitt 3.3 och 3.4 nedan.)

Vi välkomnar regeringens initiativ med regionala handlingsplaner för jämställd tillväxt 2012-2014 och ser dessa planer som ett verktyg för att nå målen i den digitala agendan. En RC studie som jämfört segregeringen inom it i Skåne och Stockholm utifrån könsuppdelad statistik visar t.ex. att utmaningarna delvis skiljer sig åt mellan regioner.⁴⁹

Genom vårt nätverk med lokala och regionala RC kan vi dels genomföra egna insatser för jämställd it, dels försöka påverka utbildare, företag och regionalt tillväxtansvariga att arbeta med jämställdhetsintegrering och insatser som vänder sig till kvinnor.

3.3 Lätt och säkert att använda

De underområden i *IT i människans tjänst* som Winnet Sverige fokuserar på under perioden 2013-2015 är digitalt innanförskap samt digital kompetens.

Digitalt innanförskap

Winnet Sverige kommer att bidra till genomförandet av den digitala agendan genom att:

- 1) Rikta uppmärksamheten på behovet av studier som belyser digitalt innan- och utanförskap ur ett genusperspektiv och av könsuppdelad statistik för olika grupper.
- 2) Synliggöra villkoren för och den digitala delaktigheten i olika grupper (utrikes födda kvinnor, unga kvinnor, lågutbildade kvinnor, företagskor etc.) via vårt nätverk med lokala och regionala RC samt via vårt deltagande i Digidel.
- 3) Sprida goda exempel på insatser för att minska kvinnors digitala utanförskap via vår webbplats och Digidel, våra medlemmar, workshops och publikationer
- 4) Lyfta frågor om digitalt innanförskap och behovet av insatser ur ett genus/jämställdhetsperspektiv i den Europeiska Socialfonden 2014-2020.

42 Skolverket (2010) *Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program*. SKOLFS 2010:14

43 Tekniska museet (2013) *KomTek*. Elektronisk resurs tillgänglig 2013-02-13 <http://www.tekniskamuseet.se/1/698.html>

44 Se t.ex. Sjöberg & Schreiner (2010). *The ROSE project. An overview and key findings*. Oslo: University of Oslo, March 2010

45 För referenser till olika studier se Danilda, Inger & Hallgren, Elin (2012) *Horisontell och vertikal könssegregering inom it. Ett hinder för tillväxten i Skåne*. Winnet Kristianstad & Winnet Sverige. Rapport 2 Pedagogik för jämställd it.

46 Ibid.

47 Näringsdepartementet (2012) *Uppdrag att fördela verksamhetsbidrag till resurscentra för kvinnor inom det regionala tillväxtarbetet*. Stockholm: Regeringen N2012/6282/RT

48 Se t.ex. SOU 2001:44 *Jämställdhet – transporter och IT*. Stockholm: Fritzes. Statens Offentliga Utredningar. Oxford Research AB (2010) *Åtgärdsdokumenten för de Regionala Strukturfondsprogrammen ur ett genusperspektiv*. Ottosson Malmros., Linn (2010) *En genomgång av regionalfonden jämställdhetsambitioner – glappet mellan policy och praktik*. Danilda, Inger (2012) *Underlag förstudie Processstöd strukturfonderna 2014-2020 Dalarna, Gävleborg & Värmland*. Falun: Winnet Dalarna

49 Danilda, Inger & Hallgren, Elin (2012) *Horisontell och vertikal könssegregering inom it. Ett hinder för tillväxten i Skåne*. Winnet Kristianstad & Winnet Sverige. Rapport 2 Pedagogik för jämställd it.

Det finns en rad faktorer som påverkar digitalt innanförskap t.ex. ålder, utbildningsnivå, erfarenhet av och tillgång till internet på arbetsplatsen samt ekonomi. Lågutbildade kvinnor är en av de grupper som har längst tillgång till internet.⁵⁰ Bland kvinnor med förgymnasial utbildning hade 16 % aldrig använt internet år 2012. Motsvarande siffra för män var 8 %. Bland kvinnor och män med eftergymnasial utbildning var det 1 % som aldrig använt internet. Bland utrikes födda kvinnor var det 11 % som aldrig använt internet medan motsvarande siffra för män var 2 %⁵¹

Gapet mellan kvinnors och mäns inkomster är fortsatt stora trots kvinnors höga utbildningsnivå. Låga inkomster hindrar digitalt innanförskap och många kvinnor har inte råd med dator eller surfplatta.⁵² Skillnaden mellan könen för digital delaktighet är också störst bland låginkomsttagare.⁵³ Samma mönster som vi såg på 1990-talet där kvinnorna i barnfamiljer var de som hade minst tillgång till datorn gäller idag för surfplattan.⁵⁴ Ensamstående kvinnor med barn prioriterar ofta datorer, smarta telefoner och/eller surfplattor till barnen.

Winnet Sverige välkomnar fortsatt arbete med att bryta ner den könsuppdelade statistiken från bland annat SCB⁵⁵ och .SE⁵⁶ för olika grupper i syfte att få mer kunskap om kvinnors digitala delaktighet. Genom statistik och analyser av hur kvinnor i olika grupper använder internet får vi bättre förståelse för hur digitalt innanförskap kan främjas. Vi behöver t.ex. mer kunskap om it-användning i småföretag ägda och ledda av kvinnor (se avsnitt 3.1). Det saknas, som framgår av *IT i människans tjänst, könsuppdelad statistik som belyser tillgång till och användning av it för kvinnor och män med funktionsnedsättning*.⁵⁷

Genom vårt nätverk med lokala och regionala RC och i samverkan med andra aktörer i civilsamhället kan vi lyfta frågor om digitalt utanförskap ur ett genus/jäm-

ställdhetsperspektiv samt sprida beprövad praktik för att främja kvinnors innanförskap.

Digital kompetens

Winnet Sverige kommer att bidra till genomförandet av den digitala agendan genom att:

- 1) Samverka med aktörer inom folkbildning och i civilsamhället för att designa samt genomföra genusmedvetna insatser som bidrar till att fler kvinnor får digitala färdigheter.
- 2) Sprida kunskap om framgångsrik praktik för genusmedveten pedagogik i it-relaterad kompetensutveckling och it-relaterade utbildningar via vår webbplats samt Digidel och Jämställ.nu, seminarier, konferenser och publikationer.
- 3) Lyfta frågor om digital kompetens ur ett genus/jämställdhetsperspektiv i den Europeiska Socialfonden 2014-2020.
- 4) Uppmuntra våra medlemmar att med stöd från de europeiska strukturfonderna 2014-2020 genomföra projekt med syftet att fler kvinnor ska få digitala färdigheter samt att öka it-användningen i företag ägda och ledda av kvinnor.

Könsmärkningen återspeglar sig i den digitala världen där det finns skillnader i hur kvinnor och män använder internet. Skillnaderna i användningsområden påverkar kvinnors och mäns digitala kompetens. Utbildningsstatistik från SCB visar också att personalutbildning förstärker traditionella könsmönster då kvinnor i högre utsträckning vidareutbildar sig inom hälso- och sjukvård, män inom teknik och tillverkning samt olika typer av datoranvändning.⁵⁸ Statistik om privatpersoners användning av datorer och internet från SCB visar att ca 30 % männen och 13 % av kvinnorna någon gång programmerat. Bland utrikes födda var det 29 % av männen som programmerat och 9 % av kvinnorna. Det är vanligare att män har erfarenhet av att installera en ny utrustning t.ex. en skrivare än kvinnor.⁵⁹ Kvinnor upplever också i lägre grad än män att de har den information de behöver för att hålla sig uppdaterade om säkerhet på internet.⁶⁰

50 Se t.ex. Findahl, Olle (2010) *Äldre svenskar och Internet*. Stockholm:..SE

51 SCB (2013) *Privatpersoners användning av datorer och internet 2012*. Stockholm: SCB, enheten för investeringar, FoU och IT

52 Se t.ex. Danilda, Inger (2012) *Jag söker datakurser, men får inte plats eftersom jag inte har dator*. Kristianstad: Winnet Kristianstad & Winnet Sverige. Rapport 1 Pedagogik för jämställt it.

53 SCB (2013) *Privatpersoners användning av datorer och internet 2012*. Stockholm: SCB, enheten för investeringar, FoU och IT

54 Findahl, Olle (2012) *Svenskarna och Internet 2012*. Stockholm:..SE

55 Privatpersoners användning av datorer och internet 2012

56 Svenskarna och Internet 2012

57 Sid. 22 Näringsdepartementet (2011) *IT i människans tjänst – en digital agenda för Sverige*. Stockholm: Näringsdepartementet N2011.12

58 SCB (2012) *Utbildningsstatistisk årsbok 2013. Utbildning och forskning*. Örebro: Statistiska centralbyrån

59 SCB (2013) *Privatpersoners användning av datorer och internet 2012*. Stockholm: Statistiska centralbyrån, enheten för investeringar, FoU och IT

60 PTS (2012) *Post- och telestyrelsen Konsumentundersökning om Internetsäkerhet*. PTS-ER-2012:3

Kvinnor måste få tillgång både till *grundläggande digitala färdigheter* och till *spetskompetens för it-utveckling*.⁶¹ Som konstaterats bland annat i flera statliga utredningar⁶² är det viktigt att fokusera på brister i samt de förändringar som behövs inom utbildningsväsendet snarare än ”brister hos kvinnor” för att åstadkomma resultat. Det finns behov av ett kompetenslyft för att öka genusperspektivet i it-relaterade utbildningar och genusmedvetenheten hos pedagoger i alla former av vuxenutbildning. Kunskap finns att hämta t.ex. från utbildningar för teknikpedagoger, kurser för vägledare⁶³ och studier om genus, lärande och it.⁶⁴

Tillväxtanalys uppföljning av *Handlingsplanen Jämställd IT-utveckling för ökad tillväxt*⁶⁵ visar att bara hälften av de lärosäten som ingick i uppföljningen erbjuder utbildning i genusperspektiv för lärare, programansvariga och forskarhandledare. Om fler utbildare och vägledare får genuskompetens kan fler kvinnor få tillgång till spetskompetens genom högskolan, Yrkeshögskolan, Teknikcollege och arbetsmarknadsutbildningar.

Inom RC har vi också identifierat behov av kompetenslyft för yrkeskategorier där kvinnor i majoritet. Både i grupper där yrkesutövarna har god digital kompetens t.ex. bibliotekarier och i grupper där digitaliseringen får allt större inflytande över arbetet t.ex. förskollärare. Det handlar, för Winnet Sverige, både om att kvinnor ska kunna utvecklas i sina yrkesroller samt stärka sin ställning på arbetsmarknaden och om att kunna utveckla välfärdstjänster samt servicen till medborgarna. Folkbildningen (studieförbund, folkhögskolor och bibliotek) spelar en viktig roll tillsammans med resurscentra för att fler kvinnor ska få *grundläggande digitala färdigheter* och för att minska de digitala klyftorna. RC har sedan 1990-talet arrangerat en mängd kurser, seminarier och studiecirklar för kvinnor med koppling till it-frågor.

Genom vårt nätverk med lokala och regionala RC och i samverkan med aktörer inom folkbildningen kan vi stimulera utbudet av genusmedvetna kurser, kurser som riktar sig specifikt till kvinnor i grupper som riskerar ”digitalt utanförskap” och kurser som vänder sig till företag ägda och ledda av kvinnor.

61 Sid. 23 Näringsdepartementet (2011) *IT i människans tjänst – en digital agenda för Sverige*. Stockholm: Näringsdepartementet N2011.12

62 Se t.ex. SOU 2001:44 *Jämställdhet – transporter och IT. Slutbetänkande från Jämit – Jämställhetsrådet för transporter och IT*: Stockholm: Fritzes Statens Offentliga Utredningar

SOU 2010:28 *Vändpunkt Sverige – ett ökat intresse för matematik, naturvetenskap, teknik och IKT. Betänkande av Teknikdelegationen*. Stockholm: Statens Offentliga Utredningar

63 Cox, Roland (2005) *Jämställt vägval: studie och yrkesvägledning med ett genusperspektiv*. Sundbyberg: Roos tryckeri AB

64 Se t.ex. resultaten från GLIT (*Gender, equity, learning and IT*) i inom KK-stiftelsens forskningsprogram för studier av sambandet mellan lärande och informationsteknik, LearnIt. Goodman, Booth & Kirkup, eds. (2010) *Gender issues in learning and working with information technology: social constructs and cultural contexts*: IGI Global

65 Tillväxtanalys (2012) *Uppföljning av handlingsplanen Jämställd IT-utveckling för ökad tillväxt*. Östersund: Tillväxtanalys Working paper/PM 2012:05

4. Vinnet Sveriges digitala agenda 2013–2015

Vår digitala agenda har fyra strategiska områden där vi planerar att genomföra insatser under perioden 2013–2015. Nedan beskriver vi vår roll, planerade aktiviteter, (potentiella) samverkanspartners och vår tidsplanering. En del aktiviteter återfinns under flera olika insatsområden.

Insatsområde: Motverka stereotypa föreställningar

Winnet Sverige har en viktig roll i arbetet för att motverka stereotypa föreställningar om kvinnor och it. Vi ska både synliggöra hur digitaliseringen påverkar områden där många kvinnor är verksamma och de trösklar som gör att kvinnor inte får tillgång till manligt könsmärkta it-miljöer.

Insatsområde: Främja digitalt innanförskap

Winnet Sverige har en viktig roll i arbetet för att främja kvinnors digitala innanförskap och delaktighet. Vi ska både vara aktiva för att påverka policys, program och åtgärder som syftar till att främja digitala färdigheter

och för att genomföra kompetenshöjande insatser ur ett genus/jämställdhetsperspektiv.

Insatsområde: Strukturfonderna som verktyg

Winnet Sverige har en viktig roll i arbetet för att de europeiska strukturfonderna under perioden 2014–2020 ska bli ett verktyg för jämställd it. Vi ska både vara aktiva för att lyfta och följa upp frågor om genus/jämställdhetsperspektiv i fonderna och driva strategiska projekt för jämställd it.

Insatsområde: Samverkansplattform och empiri för forskning

Winnet Sverige har en viktig roll i arbetet för att medverka till en nationell partnerskapsplattform för jämställd it och genom Winnet Center of Excellence (WCE) bidra med empiri för forskning inom fältet genus och it. Vi ska bjuda in till ett aktörsråd inom ramen för den nationella digitala agendan och samverka enskilda forskare samt olika institutioner.

Tabell 2 Insatsområde: Motverka stereotypa föreställningar

Område	Aktiviteter	Samverkan	Tidsplan
KÖNSUPPDELAD STATISTIK	Sprida modell för att ta fram regionalt könsuppdelad statistik för it-området via publikationer ⁶⁶ , webbplatser och 2 konferenser med RC.	RC och regionala tillväxtaktörer. ⁶⁷	Hösten 2013 Våren 2014
	Ta fram en PPT presentation med indikatorer baserade på tillgänglig könsuppdelad regional statistik för it-området till våra medlemmar.	SCB, Tillväxtanalys. .SE, Universitets- och högskolerådet, Skolverket m.fl.	Hösten 2013
KARTLÄGGNING/ KUNSKAPS- ÖVERSIKT	Genomföra en enkät via RC för att kartlägga kvinnors innovation och digitala lösningar.	RC	Våren 2014
	Sammanställa forskning inom genus- it- vård och omsorg i en kunskapsöversikt.	WCE och forskarnätverk	Hösten 2014
BEPRÖVAD PRAKTIK	Översätta material från EU initiativ för fler kvinnor inom tekniska it-utbildningar. Publicera och sprida en skrift med goda exempel.	Winnet Europe, Europeiska Kommissionen, WITEC Europe ⁶⁸	Våren 2014
	Arbeta för att ett studiecirkelmaterial kring könsmärkning av it tas fram från folkbildningens aktörer.	RC, studieförbund, folkhögskolor, bibliotek, WEC	Hösten 2014
KUNSKAPS- FÖRMEDLING	Genomföra 4 workshops med RC som belyser digitaliseringen inom branscher där många kvinnor är anställda och företagare.	RC och regionala tillväxtaktörer	Hösten 2014/ våren 2015
	Sprida kunskap om kvinnors inflytande över digitaliseringen inom vård och omsorg via en kunskapsöversikt och 3 tematiska seminarier.	WEC, forskarnätverk, SKL	Våren 2015

⁶⁶ Danilda, Inger & Hallgren, Elin (2012) *Horisontell och vertikal könssegregering inom it. Ett hinder för tillväxten i Skåne*. Winnet Kristianstad & Winnet Sverige. Rapport 2 Pedagogik för jämställd it.

⁶⁷ T.ex. Regionförbund, länsstyrelser och företagsfrämjare.

⁶⁸ <http://www.witec-eu.net/>

Tabell 3 Insatsområde: Främja digitalt innanförskap

Område	Aktiviteter	Samverkan	Tidsplan
KÖNSUPPDELAD STATISTIK	Ta fram en PPT presentation med könsuppdelad statistik om it-användning och synliggöra ev. brister i statistiken.	SCB, PTS, .SE,	Våren 2013
	Sprida kunskap om digitalt utanförskap i olika grupper genom könsuppdelad statistik via webbplatser och 2 konferenser med RC.	RC, Digidel, studieförbund, folkhögskolor	2014
KARTLÄGGNING/ KUNSKAPS-ÖVERSIKT	Intervjuer med RC och andra organisationer för kvalitativa data om behov av insatser för digitalt innanförskap i olika kvinnogrupper.	RC, nätverk för kvinnor, Sveriges kvinnolobby, aktörer i Digidel.	Hösten 2013
	Sammanställa svensk forskning inom genus- it- vård och omsorg i en kunskapsöversikt.	WCE och forskarnätverk	Hösten 2014
BEPRÖVAD PRAKTIK	Sammanställa goda exempel för att minska kvinnors digitala utanförskap från Linnéuniversitetets studie ⁶⁹ , Digidel och egen intervjustudie i en rapport.	RC, aktörer i Digidel, Linnéuniversitetet, WCE	Våren 2014
	Genomföra ett EU projekt inom Europeiska Socialfonden (ESF) och ett transnationellt EU projekt med fokus på digitala färdigheter och genusmedveten praktik/pedagogik.	RC, studieförbund, folkhögskolor, kommuner, WCE. Winnet Europe	2015-framåt
KUNSKAPS-FÖRMEDLING	Genomföra 2 konferenser med RC och aktörer inom folkbildning om praktik för digitalt innanförskap ur ett genus/jämställdhetsperspektiv.	RC, studieförbund, folkhögskolor, kommuner, WCE	2014
	Genomföra 4 workshops med RC som belyser digitaliseringen inom branscher där många kvinnor är verksamma.	RC och regionala tillväxtaktörer	Hösten 2014/ våren 2015

Tabell 4 Insatsområde: Strukturfonderna som verktyg

Område	Aktiviteter	Samverkan	Tidsplan
KÖNSUPPDELAD STATISTIK	Bevaka tillgången till könsuppdelad statistik i samband med framtagandet av strukturfondsprogram.	RC, Tillväxtverket, ESF-rådet m.fl.	Våren 2013
	Följa upp strukturfonderna utifrån könsuppdelad statistik och mål med koppling till den digitala agendan.	RC, WCE, forskarnätverk, Tillväxtverket, ESF-rådet m.fl.	2014-2020
KARTLÄGGNING/ KUNSKAPS-ÖVERSIKT	Uppdatera handboken för RC ⁷⁰ med information om strukturfonderna samt övriga EU-program 2014-2020	Tillväxtverket, ESF-rådet, Vinnova, SKL, Europeiska Kommissionen.	Hösten 2013/ Våren 2014
	Publicera analys av fondernas effekter för digitala agendans jämställdhetsmål efter första utlysningarna av medel.	RC, WCE och forskarnätverket.	2014-2015
BEPRÖVAD PRAKTIK	Översätta material från EU initiativ för fler kvinnor inom tekniska it-utbildningar. Publicera och sprida en skrift med goda exempel.	Winnet Europe, Europeiska Kommissionen, WITEC Europe	Våren 2014
	Genomföra ett projekt inom ESF och ett transnationellt EU-projekt med fokus på digitala färdigheter och genusmedveten praktik/pedagogik.	RC, studieförbund, folkhögskolor, kommuner, WCE. Winnet Europe	2015-framåt
KUNSKAPS-FÖRMEDLING	Genomföra en utbildning för våra medlemmar med syftet att underlätta för RC att söka utvecklingsmedel med koppling till den digitala agendan i Sverige och inom EU.	RC, Winnet Europe SKL, Tillväxtverket, ESF-rådet m.fl.	Våren 2014
	Genomföra 3 seminarier kring jämställd it och digitala agendan i de svenska programområdena för strukturfonderna.	RC, SKL, Tillväxtverket, ESF-rådet m.fl.	Hösten 2014/ höstern 2015

69 Näringsdepartementet (2013) *Linnéuniversitetet ska studera hur frivilliga krafter bidrar till ökad digital delaktighet*. Elektronisk resurs tillgänglig 2013-02-13 <http://www.regeringen.se/sb/d/16934/a/207214>

70 NRC (2008) *Att driva ett resurscentrum framgångsrikt*. Handbok för resurscentra. Svenska riksförbundet nationellt resurscentrum för kvinnor.

Tabell 5 Insatsområde: Samverkansplattform och empiri för forskning

Område	Aktiviteter	Samverkan	Tidsplan
KÖNSUPPDELAD STATISTIK	BSprida modell för att ta fram regionalt könsuppdelad statistik för it-området via publikationer ⁷¹ , webbplatser och 2 konferenser med RC	RC och regionala tillväxtaktörer.	Hösten 2013/ Våren 2014
	Sprida kunskap om digitalt utanförskap i olika grupper genom könsuppdelad statistik via webbplatser och 2 konferenser med RC.	RC, Digidel, studieförbund, folkhögskolor m.fl.	Hösten 2013/ Våren 2014
KARTLÄGGNING/ KUNSKAPS- ÖVERSIKT	Sammanställa forskning inom genus- it- vård och omsorg i en kunskapsöversikt.	WCE och forskarnätverk	Hösten 2014
	Analyser genus/jämställdhetsperspektivet i arbete med den digitala agendan och behov av insatser 2016-2020.	Signatärer för den digitala agendan, regeringskansliet m.fl.	Hösten 2015
BEPRÖVAD PRAKTIK	Bjuda in till ett aktörsråd och söka medel för att koordinera en partnerskapsplattform.	Signatärer för den digitala agendan engagerade i jämställd it.	Hösten 2013
	Ta fram en lista med förslag på insatser som syftar till jämställd it inom det regionala tillväxtarbetet, som grund för samverkan mellan RC och andra regionala tillväxtaktörer.		
KUNSKAPS- FÖRMEDLING	Arrangera 3 träffar med forskare och RC med temat genus och it.	RC, WCE	Hösten 2014/2015
	Sprida kunskap från forskning inom fältet genus och it och framgångsrik praktik för jämställd it via 3 konferenser i partnerskapsplattformen.	Signatärer för den digitala agendan engagerade i jämställd it., WCE, SKL, regionala tillväxtaktörer. m.fl.	2014-2015

⁷¹ Danilda, Inger & Hallgren, Elin (2012) *Horisontell och vertikal könssegregering inom it. Ett hinder för tillväxten i Skåne*. Winnet Kristianstad & Winnet Sverige. Rapport 2 Pedagogik för jämställd it.

5. Internationellt samarbete

Winnet Sverige och våra medlemmar har deltagit i det territoriella samarbetet (Interreg) inom EU sedan Sverige blev medlemmar av unionen. EU projektet WIN.NET (2003-2006) inom ramen för Interreg III C resulterade i bildandet av en europeisk resurscentraorganisation (Winnet Europe). Ett av temana i WIN.NET var kvinnor och teknik och projektet bidrog bland annat med ett så kallat ”position paper” till Europeiska Kommissionen om mobilisering av kvinnor inom it.⁷²

År 2007 arrangerade Winnet Sverige i samarbete med Winnet Europe samt med stöd från bland annat Näringsdepartementet en nordisk konferens där ett tema var *Gender Equality Perspective on Innovation and ICT*.⁷³ Konferensen lade grunden till *European Centre of Women and Technology och ett samarbete i kapitaliseringsprojektet Winnet 8*⁷⁴ inom EU programmet Interreg IVC.

Winnet 8, involverade åtta medlemsländer i EU, och syftade till att främja kvinnor inom innovation, entreprenörskap och teknik. Det syftat till att utforma handlingsplaner för jämställd regional tillväxt och att påverka policyutvecklingen i EU⁷⁵. Goda exempel på insatser för t.ex. fler kvinnor inom it analyserades.⁷⁶ Samarbetet i Winnet 8 var också resultatet av ett nära samarbete mellan RC i Östersjöregionen.⁷⁷

Under 2010-2012 har samarbetet mellan RC i Östersjöregionen och andra aktörer fördjupats. I projektet *Jämställd it* (se avsnitt 2.1) genomfördes en konferens i samarbete med SIDA:s Östersjöenhet som handlade om it-utveckling och RCs roll för att främja kvinnors företagande och innovation inom it.⁷⁸ Winnet Sverige har år för 2013 beviljats såddfinansiering för *Baltic Sea Region Partnership Platform for Gender & Economic Growth*⁷⁹ och ett samarbete med Polen inom ramen för Östersjöstrategin. Initiativet utgår från resultaten i Winnet 8 och ett av teman för samarbetet är jämställd it.

Erfarenheterna från Winnet Sveriges engagemang i internationellt samarbete kommer att spridas och nyttiggöras i arbetet med den digitala agendan i Sverige. Winnet Sverige förväntas, i linje med *IT i människans tjänst*, kunna bidra till innovativa ansatser, nya arenor och samverkan mellan aktörer.⁸⁰ Vi väljer att avsluta det här strategidokumentet med ett citat från en rapport publicerad av SIDA:s Östersjöenhet, som vi samverkat med.

*”Kom ihåg att sådant som beskrivs som ”könsneutralt” ofta kan vara könsblint till exempel ses teknik ofta som något könsneutralt, fastän den kanske – ofta omedvetet – utgår från manliga normer, eftersom tekniken tagits fram av män, utifrån mäns erfarenheter och med tanke på mäns behov.”*⁸¹

72 WIN.NET (2006) *Interreg 3 C WIN.NET project position paper on: Getting into ICT s – family and educational influences*. Gävle: Winnet Europe 2006-03-09

73 Winnet Europe (2007) *Report from the Nordic Conference on Women's Entrepreneurship and Regional Development with a Focus on Women's Resource Centres (WRCs)* 19th of October 2007 in Stockholm

74 <http://www.winnet8.eu/>

75 Winnet 8:s prioriteringar för sammanhållningspolitiken och strukturfonderna för perioden 2014-2020 återfinns i skriften Winnet 8 (2011) *Women's Resource Centres, Innovation & Policy for Smart, Inclusive and Sustainable Growth*

76 Winnet 8 (2011) *Women's Resource Centres, Innovation & Practice for Smart, Inclusive and Sustainable Growth*

77 Se Winnet Europe (2007) *Report from the Nordic Conference on Women's Entrepreneurship and Regional Development with a Focus on Women's Resource Centres (WRCs)* 19th of October 2007 in Stockholm

Winnet 8 (2011) *Women's Resource Centres, Innovation & Policy for Smart, Inclusive and Sustainable Growth*

78 Winnet Sverige (2011) *Slutrapport projekt Jämställd IT 2010*.

79 Winnet Center of Excellence (2013) *Baltic Sea Region Partnership Platform for Gender & Economic Growth*. Informationsbroschyr.

80 Sid. 57 Näringsdepartementet (2011) *IT i människans tjänst – en digital agenda för Sverige*. Stockholm: Näringsdepartementet N2011.12

81 Sid 14, Lindelöf (2011) *Att arbeta med jämställdhet inom Östersjöprojekt*. Visby: SIDA Östersjöenheten

Bilaga:

Sammanställning av rapporter

Rapporter med koppling till den digitala agendan som publicerats av lokala och regionala RC, av Winnet Sverige eller på uppdrag av organisationen samt i projekt där RC deltagit.

Danilda, Inger (2012) *Jag söker datakurser, men får inte plats eftersom jag inte har dator*. Kristianstad: Winnet Kristianstad & Winnet Sverige. Rapport 1 Pedagogik för jämställd it.

Danilda, Inger & Hallgren, Elin (2012) *Horisontell och vertikal könssegregering inom it. Ett hinder för tillväxten i Skåne*. Winnet Kristianstad & Winnet Sverige. Rapport 2 Pedagogik för jämställd it.

Hallgren, Elin (2012) *Vi har ingen erfarenhet av att kvinnor kan mindre än män*. Winnet Kristianstad & Winnet Sverige. Rapport 2 Pedagogik för jämställd it.

Händel, Sofia (2010) *Cluster promotion and mobile services for the tourism industry*. Seminar report. Quadruple Helix Central Baltic: Quadruple Helix reports 2010:2

Lindgren, Monica & Packendorff, Johann (2010) *A framework for the integration of a gender perspective in cross-border entrepreneurship and cluster promotion programmes*. Quadruple Helix Central Baltic: Quadruple Helix reports 2010:6.

Lindberg, Malin, Lindgren, Monica & Packendorff, Johann (2011) *Bridging the gender gap in entrepreneurship through*

NGO's. A study of a Quadruple Helix innovation system project in the Baltic Sea region. Quadruple Helix Central Baltic: Quadruple Helix reports 2011:2

Lindberg, Malin (2012) *Sammanställning av befintlig forskning om resurscentra för kvinnor*. Winnet Centre of Excellence. Winnet Sverige 2012

NRC (2008) *Att driva ett resurscentrum framgångsrikt. Handbok för resurscentra*. Svenska riksförbundet nationellt resurscentrum för kvinnor

Ottosson Malmros., Linn (2010) *En genomgång av regionalfonden jämställdhetsambitioner – glappet mellan policy och praktik*

Oxford Research AB (2010) *Åtgärdsdokumenten för de Regionala Strukturfondsprogrammen ur ett genusperspektiv*.

Petersen, Åsa (2012) Nationell konferens. *Arbetsmarknad på lika villkor! – En förutsättning för tillväxt?* Hilton Slussen, Stockholm, den 11-12 december 2012. Winnet Sverige

Winnet Sverige (2011) *Slutrapport projekt Jämställd IT 2010*.

Winnet Sverige (2010) *Report Baltic Sea Region Conference with focus on Gender ICT*

Winnet 8 (2011) *Women's Resource Centres, Innovation & Policy for Smart, Inclusive and Sustainable Growth*.